

.....

.....

.....

Utbildning Falkenberg
Inriktningsdokument för förbättrad undervisningskvalitet
2023-2028

Utbildning Falkenberg

Inriktningsdokument för förbättrad
undervisningskvalitet 2023-2028

Förord

Ett demokratiskt samhälle bygger på att alla är lika mycket värda, ges samma möjlighet att delta samt känner till sina rättigheter och skyldigheter. Förskolan och skolan* ska inte lämna någon efter eller hålla någon tillbaka, utan den ska inkludera alla barn och elever och ge dem likvärdiga förutsättningar att lyckas.

Att få växa upp och leva i ett demokratiskt samhälle är idag ingen självklarhet. Därför ska alla barn och elever förstå och värna vår demokrati och den värdegrund utbildningsverksamheten vilar på. I våra förskolor och skolor ska barn och elever mötas i en gemenskap som präglas av ömsesidig respekt och interkulturell förståelse för att motverka populism och intolerans. De ska lära sig värdera och kritiskt granska information för att kunna skapa sig en egen uppfattning och kunskap om den värld vi alla lever i.

Ett av våra viktigaste uppdrag är att ge våra barn och elever förutsättningar att möta framtiden med framtidstro. Det finns få saker som då har så stor betydelse som att de går ut grundskolan med fullständiga betyg och tar examen från gymnasieskolan. Det är något vi kan påverka genom att ge barn och elever en utbildning av hög kvalitet.

Med Utbildning Falkenberg 2023-2028 vill vi förbättra undervisningens kvalitet och ge alla barn och elever en utbildning av hög kvalitet. Vi vill därmed fortsätta det förbättringsarbete som påbörjades 2017 och som vi ser gjort skillnad för våra barn och elever. Vi är stolta över det som åstadkommit och samtidigt övertygade om att kvaliteten kan bli ännu bättre.

För att lyckas är det viktigt att vi arbetar tillsammans och att alla tar ansvar för att orden i Utbildning Falkenberg omsätts till faktisk handling. Alla som arbetar inom barn- och utbildningsförvaltningen behöver således nyfiken utforska och konkretisera hur de utifrån sitt uppdrag bidrar till och skapar förutsättningar för att realisera Utbildning Falkenberg.

Förskolan och skolan ska inte lämna någon efter eller hålla någon tillbaka, utan den ska inkludera alla barn och elever och ge dem likvärdiga förutsättningar att lyckas.

För att Utbildning Falkenberg ska kunna genomsyra hela barn- och utbildningsförvaltningen och vara synlig när vi besöker olika verksamheter framöver är det viktigt att vi är en attraktiv arbetsgivare för både befintlig och framtida personal. Skicklig personal som trivs och får möjlighet att utvecklas är en viktig förutsättning för att förbättra kvaliteten i undervisningen och ge alla barn och elever en utbildning av hög kvalitet.

Vi ser fram emot att vara en del av och följa realiseringen av Utbildning Falkenberg.

Barn- och utbildningsnämnden

Peter Dygård / Ordförande

Gabriella Hulander / 1:e vice ordförande

Michael Svensson / 2:e vice ordförande

** Med förskola och skola avses här och fortsättningsvis förskola, pedagogisk omsorg, öppen förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt vuxenutbildning.*

Alla, alltid

Lärande handlar om att väcka nyfikenheten på livet, genom livet. Ett livslångt lärande berikar oss med nya kunskaper, perspektiv och möjligheter. När vi är nyfikna på varandra och vår omvärld växer vi som människor och vår kunskap och förståelse för den komplexa samtid vi lever i fördjupas.

Vi behöver ha mod att drömma stort, våga misslyckas och inte minst, fortsätta vara nyfikna.

Den utbildning våra barn och elever möter ska främja nyfikenhet och lust att lära, oavsett var i livet de befinner sig. Den ska stärka deras förmåga att hantera, påverka och styra sin vardag i ett digitaliserat samhälle och ge dem bästa möjliga förutsättningar att göra välgrundade val och klara skolgången, vidare studier och kommande arbeten. Utbildningen ska också rusta dem att aktivt delta i samhället på ett meningsfullt sätt

och värna den demokrati vi lever i. En utbildning som väcker nyfikenhet och lust att lära ger alla barn och elever förutsättningar att fortsätta lära och växa genom livet och skapa en hållbar framtid.

Alla barn och elever ska därför ges en utbildning av hög kvalitet. Att få ta del av en sådan utbildning är både en rättighet och ett lokalt samt nationellt mål för utbildningen. En hög utbildningskvalitet skapar vi genom att tillse att alla delar som ingår i barn- och utbildningsförvaltningens gemensamma uppdrag fungerar och samspelar som helhet samt följer lagar och läroplaner.

Alla professioner som arbetar inom eller tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen bidrar till att skapa en utbildning av hög kvalitet. Det är vårt tillsammansarbete som skapar den helhet som krävs för att vi ska göra skillnad för alla barn och elever. För att lyckas behöver vi vara i ett kontinuerligt lärande och dela med oss av det vi lär oss till varandra. Vi behöver ha mod att drömma stort, våga misslyckas och inte minst, fortsätta vara nyfikna.

En gemensam riktning för förbättrad undervisningskvalitet

Utbildning Falkenberg bygger på premissen att det är kvaliteten i undervisningen som avgör om barn och elever utvecklar de kunskaper och förmågor som krävs för att nå målen för utbildningen och utveckla en positiv lärandeidentitet. Kvaliteten i undervisningen är alltså det viktigaste för att barn och elever ska ges en utbildning av hög kvalitet som helhet.

Det innebär att vi behöver ägna särskild uppmärksamhet åt att förbättra undervisningens kvalitet. Det gör vi genom att arbeta utifrån en gemensam och tydlig riktning som är väl förankrad i aktuell forskning och beprövad erfarenhet. En tydlig och gemensam riktning lyfts fram i aktuell nationell och internationell forskning som utmärkande för framgångsrika skolkommuner och skolområden. För barn- och utbildningsförvaltningen utgör Utbildning Falkenberg den gemensamma inriktningen.

Tillsammans gör vi skillnad!

Alla kan och vill lära

Utbildning Falkenberg vilar på övertygelsen att alla barn och elever kan och vill lära och gör rätt om de kan. Denna barn- och elevsyn är grunden i ett relationellt förhållningsätt och ska prägla hur all personal möter barn och elever och förstår deras lärande och utveckling. Att möta och förstå barn och elever utifrån ett relationellt förhållningsätt är avgörande för att de ska ges möjlighet att nå målen för utbildningen och utveckla en positiv lärandeidentitet.

Utifrån ett relationellt förhållningsätt är barns och elevers lärande och utveckling bundna till olika faktorer i omgivningen och sker i samspel med undervisningen, lärmiljön och i relation till andra. Det innebär att det finns en hög tilltro till att alla barn och elever kan och vill lära, men också en tilltro till att det är faktorer i omgivningen som möjliggör eller försvårar lärande och utveckling. När personalen utgår ifrån att det är faktorer i omgivningen som försvårar lärande och utveckling för barn och elever är det också i omgivningen de söker svar på varför barnet eller eleven är i svårigheter. Därmed är förändringar i undervisningen, lärmiljön och i bemötandet från omgivningen en självklar del av ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd utifrån ett relationellt förhållningsätt.

Inom det relationella förhållningsättet är personalens relationer med barn och elever centrala och har en avgörande betydelse för deras lärande och utveckling. Relationskompetens är därför en viktig del i att omsätta det relationella förhållningsättet i praktiken. Hög relationskompetens innebär förmågan

att bygga och anpassa relationer utifrån varje barns och elevs förutsättningar, behov och den situation som råder. Genom att bygga trygga och tillitsfulla relationer som tar hänsyn till alla barn och elever skapas gynnsamma lärmiljöer där de kan nå så långt som möjligt i sitt lärande och utveckling.

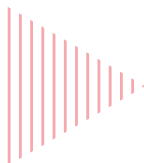
*Alla barn och elever
kan och vill lära
och gör rätt om de kan.*

Personal som har ett relationellt förhållningssätt:

- ▶ har tilltro till att alla barn och elever kan och vill lära och gör rätt om de kan.
- ▶ stärker barns och elevers tilltro till sin förmåga att lära.
- ▶ förstår att barns och elevers lärande och utveckling sker i samspel med faktorer i undervisningen, lärmiljön och i relation till andra.
- ▶ organiserar lärmiljöer som kännetecknas av trygghet och studiero.
- ▶ utgår ifrån barns och elevers behov, intressen och erfarenheter som en grund för att förbättra undervisningen.
- ▶ har trygga och tillitsfulla relationer med barn och elever.
- ▶ anpassar relationerna efter barns och elevers olika förutsättningar, behov och den situation som råder.
- ▶ bygger sociala band som gynnar lärande och utveckling hos barn och elever.

Relationellt förhållningssätt: Ett relationellt förhållningssätt innebär att lärande och utveckling ses som bundna till olika faktorer i omgivningen. Barn och elever ses inte som bärare av eventuella svårigheter, utan svårigheter uppstår i samspel med undervisningen, lärmiljön och i mötet med andra. När barnet eller eleven ges ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd tas hänsyn till olika faktorer i omgivningen.

Kategoriskt förhållningssätt: Ett kategoriskt förhållningssätt innebär att lärande och utveckling ses som bundna till det enskilda barnet eller eleven. Barnet eller eleven ses som bärare av eventuella svårigheter och när barnet eller eleven ges ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd tas ingen hänsyn till olika faktorer i omgivningen.

Relationskompetens: Förmågan att bygga och anpassa relationer utifrån varje barns eller elevs förutsättningar, behov och den situation som råder i syfte att skapa meningsfullhet och tydlighet i det de lär sig och synliggöra deras progression. Precis som andra kompetenser kan relationskompetens utvecklas.

Förväntningar

För att undervisningens kvalitet ska kunna förbättras och alla barn och elever ska ges en utbildning av hög kvalitet är det viktigt att varje förskola och skola lever upp till följande förväntningar:

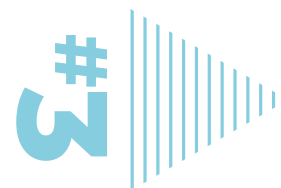
Undervisande personal ska ha stor flexibilitet i val av undervisningsmetoder, där hänsyn alltid tas till barns och elevers förkunskaper, förutsättningar och lärandebehov. Undervisande personal ska variera undervisningens innehåll och form genom att använda såväl analoga som digitala lärresurser.

Undervisande personal ska ingå i ett professionellt och kollaborativt undersökningsbaserat lärande som utgår ifrån barns och elevers lärandebehov. I det kollaborativa lärandet ska kollegor tillsammans undersöka sambanden mellan undervisningen och lärandet för att säkerställa att barn och elever lär och utvecklar det som undervisningen syftar till.

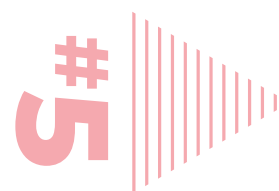
Alla rektorer ska också ingå i ett professionellt och kollaborativt undersökningsbaserat lärande. I rektors kollaborativa lärande ska sambandet mellan rektors ledarhandlingar och utbildningens förmåga att möta alla barns och elevers lärandebehov undersökas för att kontinuerligt och systematiskt förbättra det pedagogiska ledarskapet.

Det professionella och kollaborativa undersökningsbaserade lärandet ska genomsyras av systematik, analys, kritisk granskning och dokumentation där gemensam kunskap utvecklas genom att lära av och med varandra. Lärandet ska leda till bestående förändring i sätt att tänka och göra hos undervisande personal och rektorer. Det professionella och kollaborativa undersökningsbaserade lärandet ska vara en bärande del av enhetens systematiska kvalitetsarbete.

Barn- och elevhälsans professioner ska främja barns och elevers lärande och utveckling mot utbildningens mål och bidra till en trygg lärmiljö. Barn- och elevhälsans professioner ska stödja den undervisande personalen att utveckla en tillgänglig, formativ och kollaborativ undervisning samt bidra till att alla barn och elever utvecklar en positiv lärandeidentitet. Rektor ska organisera systematiska samtal kring barns och elevers lärande där olika professioner deltar.

Rektors beslut om barns och elevers lärandesituation ska fattas med strävan att inkludera alla barn och elever i den ordinarie undervisningsgruppen. Alla barn och elever har rätt till en trygg lärmiljö där olikheter ses som en tillgång och där de kan utvecklas både kunskapsmässigt och socialt.

Rektor ska säkerställa att det genomförs systematiska och kontinuerliga analyser av undervisningen samt barns och elevers lärande och utveckling i syfte att förbättra kvaliteten i undervisningen och utbildningen.

Rektor ska dela ansvaret för enhetens förbättringsarbete med utsedda medledare genom ett distribuerat ledarskap. Ett delat ansvar för enhetens förbättringsarbete bidrar till fler perspektiv på hur förbättringsarbetet kan organiseras och skapar en mer hållbar skolutveckling.

Kvaliteten i undervisningen är avgörande

Utbildning Falkenberg bygger på antagandet att det är kvaliteten i undervisningen som är avgörande för att alla barn och elever utvecklar de kunskaper och förmågor som krävs för att nå målen för utbildningen. Kvaliteten i undervisningen avgör också om de får möjlighet att utveckla en positiv lärandeidentitet. En positiv lärandeidentitet är en förutsättning för ett livslångt lärande, där vi fortsätter att vara nyfikna och har lust att lära livet igenom.

Den undervisning som barn och elever möter ska vara tillgänglig, formativ och kollaborativ. Dessa tre undervisningsstrategier är särskilt gynnsamma för barns och elevers lärande och utveckling. Tillsammans bildar de en helhet som rätt använd kan ge alla barn och elever möjlighet att nå målen för utbildningen och utveckla en positiv lärandeidentitet utifrån sina förutsättningar och behov.

Positiv lärandeidentitet består av tre huvudsakliga delar:

- ▶ **Tilltro till sin förmåga att lära:** Barn och elever känner sig kompetenta, självständiga och motiverade att ta sig an komplicerade uppgifter.
- ▶ **Lärandestrategier:** Barn och elever utvecklar beteenden och strategier som stödjer lärande, exempelvis ansvarstagande, uthållighet, motivation och förmåga till kollaborativt lärande.
- ▶ **Kreativitet och problemlösning:** Barn och elever tänker dynamiskt och kritiskt, sätter mål och planerar, finner nya lösningar och reflekterar över sitt lärande metakognitivt och formativt utifrån ålder och mognad.

För att barn och elever ska utveckla alla delar av lärandeidentiteten behöver den undervisande personalen göra kloka metodval inom ramen för den tillgängliga, formativa och kollaborativa undervisningen. Metoder som stimulerar exempelvis studieteknik och lärandestrategier behöver ges extra uppmärksamhet i undervisningen.

Ytterligare en aspekt av undervisningen som bidrar till att barn och elever utvecklar en positiv lärandeidentitet är att de ges möjlighet att följa progressionen i sitt lärande

snarare än att jämföra sig med andra. Progression i lärandet är detsamma som systematisk utveckling av barns och elevers förmåga att förstå och tillämpa kunskap över tid. Progression sker kontinuerligt genom att barn och elever utifrån tidigare lärdomar utvecklar nya kunskaper och förmågor. Därmed går de från en lägre till en högre nivå i sitt lärande eller utvecklar en djupare förståelse inom ett specifikt ämne eller innehåll. Att följa barns och elevers progression är också centralt för att förstå om undervisningen leder till lärande och utveckling eller inte.

Barn och elever som har en positiv lärandeidentitet:

- ▶ visar stor tilltro till sin förmåga att lära.
- ▶ har gynnsamma strategier för sitt lärande.
- ▶ är medvetna om hur de lär och hur de tänker, så kallad metakognition.
- ▶ använder olika uttrycksätt och ställer frågor för att komma längre i sitt lärande och sin utveckling.
- ▶ tar sig an utmaningar och utforskar nya områden genom att experimentera och reflektera.
- ▶ är motiverade och arbetar uthålligt.

Tillgänglig undervisning

Alla barn och elever ska möta en tillgänglig undervisning och därigenom ges likvärdiga förutsättningar att delta, lära och utvecklas så långt som möjligt.

Tillgänglig undervisning innebär att den undervisande personalen organiserar och anpassar undervisningen i sin helhet så att alla barn och elever upplever sig vara delaktiga, lär sig och utvecklas utifrån sina förutsättningar och behov. Undervisningen ska således organiseras och anpassas såväl pedagogiskt, fysiskt som socialt. Det förutsätter att den undervisande personalen undersöker om undervisningen leder till lärande, utveckling och gemenskap för alla barn och elever.

Pedagogisk tillgänglighet innebär att den pedagogiska miljön anpassas så att alla barn och elever lär och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och behov, exempelvis genom att använda olika metoder, lärresurser och kommunikationssätt i undervisningen.

Fysisk tillgänglighet innebär att den fysiska miljön anpassas så att alla barn och elever kan delta i undervisningen på lika villkor, exempelvis genom att anpassa den visuella miljön, ljudmiljön och utomhusmiljön.

Social tillgänglighet innebär att den sociala miljön anpassas så att alla barn och elever stimuleras och deltar i sociala lärandegemenskaper utifrån sina förutsättningar och behov, exempelvis genom att undervisningen främjar ömsesidig respekt, samarbete och öppen dialog.

Tillgänglig undervisning bidrar till att alla barn och elever lär och utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och behov. Den främjar också en gemenskap som utmärks av jämställdhet, respekt och förståelse för barns och elevers olika lärandebehov. Dessutom ger tillgänglig undervisning positiva effekter på barns och elevers hälsa, välbefinnande och självkänsla. Om undervisningen är tillgänglig för alla barn och elever minskar behovet av extra anpassningar och särskilt stöd.

Vad utmärker tillgänglig undervisning?

I en tillgänglig undervisning:

- ▶ organiseras undervisningen utifrån barns och elevers kunskaper, förmågor och lärandebehov.
- ▶ stimuleras och utmanas barn och elever att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och behov.
- ▶ används olika undervisningsmetoder för att möta barns och elevers lärandebehov.
- ▶ utformas aktiviteter och uppgifter så att barn och elever har möjlighet att lära, fördjupa sin förståelse och vidareutveckla sina kunskaper och förmågor.
- ▶ används digitala lärresurser så att barn och elever kan utveckla och synliggöra sina kunskaper och förmågor på olika sätt.
- ▶ upplever barn och elever att undervisningen är begriplig, meningsfull och hanterbar.
- ▶ upplever barn och elever att lärmiljöerna bidrar positivt till deras lärande och utveckling.
- ▶ upplever barn och elever sig delaktiga i sociala lärandegemenskaper utifrån sina förutsättningar och behov.

Formativ undervisning

Alla barn och elever ska möta en formativ undervisning och därigenom ges förutsättningar att reflektera över sitt lärande, följa sin progression och utveckla gynnsamma lärandestrategier.

Formativ undervisning innebär att den undervisande personalen har ett utforskande och inlyssnande arbetssätt där undervisningen formas och preciseras utifrån barns och elevers lärandebehov, utveckling och progression. Undervisande personal undersöker således sambanden mellan undervisningen och lärandet för att säkerställa att barn och elever lär sig det som undervisningen syftar till.

Den formativa undervisningen ska organiseras så att alla barn och elever utvecklar metakognitiva strategier samt fungerar som läranderesurser för varandra i gemensamma läroprocesser. För att barn och elever ska kunna lära tillsammans är viktigt att de förstår syftet med undervisningen och varför de ska lära av och med varandra.

I en formativ undervisning ska barn och elever kontinuerligt ges framåt-syftande återkoppling. En framåt-syftande återkoppling är en återkoppling som för barns och elevers lärande framåt och som de använder i sitt fortsatta lärande. Framåt-syftande återkoppling ges av undervisande personal, men kan också ges av andra barn och elever. Kvaliteten på den framåt-syftande återkopplingen är beroende av att den undervisande personalen vägleder barn och elever i att ge och ta emot återkoppling.

Formativ undervisning bidrar till att barn och elever utvecklar en djupare förståelse för sitt lärande och sin progression samtidigt som de reflekterar över hur de lär sig. Genom att synliggöra och samtala med barn och elever om deras progression ökar deras engagemang och motivation. En formativ undervisning ger också barn och elever möjlighet att ta ansvar för sitt lärande och utveckling.

Vad utmärker formativ undervisning?

I en formativ undervisning:

- ▶ analyseras hur undervisningen skapar möjligheter för och formar lärande och utveckling hos barn och elever.
- ▶ organiseras undervisningen utifrån var barn och elever befinner sig i sitt lärande och utveckling.
- ▶ förstår barn och elever syfte och mål med undervisningen.
- ▶ organiseras undervisningen så att barn och elever förstår syftet med och fungerar som läranderesurser för varandra utifrån sina förutsättningar och behov.
- ▶ ger undervisande personal, och ibland andra barn och elever, kontinuerlig och framåt-syftande återkoppling.
- ▶ används digitala lärresurser för att stimulera och synliggöra barns och elevers lärande och utveckling.
- ▶ används lek och estetiska uttrycksformer för att utveckla, fördjupa och synliggöra barns och elevers lärande och utveckling.
- ▶ utvecklas barns och elevers förståelse för sitt eget lärande genom att de tränar på metakognitiva strategier.

Kollaborativ undervisning

Alla barn och elever ska möta en kollaborativ undervisning där de fungerar som läranderesurser för varandra och därigenom ges förutsättningar att nå längre i sitt lärande.

Kollaborativ undervisning innebär att den undervisande personalen organiserar undervisningen så att barn och elever lär sig tillsammans och behöver varandras kunskaper och förmågor under läroprocessen. I en kollaborativ undervisning bygger barn och elever en gemensam kunskapsbildning där summan blir större än delarna. Det innebär att de når längre i sitt lärande än vad de gör på egen hand eller genom enbart samarbete.

Eftersom den kollaborativa undervisningen rör sig bortom samarbete är det viktigt att barn och elever förstår syftet med den kollaborativa undervisningen och varför de ska vara läranderesurser för varandra. Kvaliteten på den kollaborativa undervisningen är beroende av att den undervisande personalen vägleder barn och elever i deras kollaborativa lärande genom att ställa frågor på metanivå och diskutera gruppens lärande. Det främjar deras förmåga att reflektera och lära tillsammans, vilket i sin tur leder till ett djupare lärande.

Kollaborativ undervisning har en stark positiv effekt på barns och elevers lärande och utveckling eftersom kvaliteten i läroprocesserna ökar när barn och elever fungerar som läranderesurser för varandra. En kollaborativ undervisning bidrar till att barn och elever stärker viktiga förmågor som motivation, metakognition och problemlösning. Det skapar i sin tur förutsättningar för barn och elever att utveckla en positiv lärandeidentitet.

Vad utmärker kollaborativ undervisning?

I en kollaborativ undervisning:

- ▶ behöver barn och elever varandras kunskaper och förmågor för att nå längre i sitt lärande.
- ▶ organiseras läroprocesserna så att barn och elever får tillgång till en mångfald av frågor, tankar och lösningar från andra barn och elever.
- ▶ organiseras undervisningen så att barn och elever förstår syftet med och fungerar som läranderesurser för varandra utifrån sina förutsättningar och behov.
- ▶ är undervisningen dialogbaserad där frågorna bidrar till reflektion och gemensam problemlösning.
- ▶ är den undervisande personalen aktiv i lärandet genom att ställa frågor på metanivå och diskutera gruppens lärande.
- ▶ stödjer den undervisande personalen barn och elever att utforska och lära tillsammans för att nå längre i sitt lärande.
- ▶ präglas undervisningen av diskussioner, aktiviteter och uppgifter som utvecklar och synliggör det gemensamma lärandet och utvecklingen.
- ▶ används digitala läroresurser och strategier för att barn och elever ska kunna dra nytta av varandras kunskaper och förmågor.

Indikatorer

Utbildning Falkenbergs indikatorer syftar till att undersöka i vilken utsträckning och med vilken kvalitet undervisningsstrategierna används samt i vilken grad undervisningen stödjer utvecklingen av en positiv lärandeidentitet hos alla barn och elever.

Indikatorerna är ett stöd för att öka kunskapen och förståelsen om kvaliteten i undervisningen och ett verktyg för att identifiera styrkor och förbättringsområden i det systematiska kvalitetsarbetet. Indikatorerna ska ses som möjliga orsaksförklaringar till förskolans och skolans måluppfyllelse.

Indikatorer - Tillgänglig undervisning

- #1 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever ges ledning och stimulans.
- #2 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever möter varierande lärmiljöer som skapar meningsfullhet, begriplighet och lust att lära.
- #3 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever, utifrån sina förutsättningar och behov, möts i sociala lärandegemenskaper.

Indikatorer - Formativ undervisning

- #1 Undervisningen organiseras så att alla barns och elevers lärande och utveckling följs upp och utvärderas systematiskt för att säkerställa progression enligt undervisningens syfte och mål.
- #2 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever får och ger framåtsyftande återkoppling som stimulerar till fortsatt progression i deras lärande och utveckling.
- #3 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever har förståelse för målen med undervisningen och genom detta upplever meningsfullhet och känsla av sammanhang i sitt lärande och sin utveckling.

Indikatorer - Kollaborativ undervisning

- #1 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever, utifrån sina förutsättningar och behov, förstår syftet med och fungerar som läranderesurser för varandra.
- #2 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever, utifrån sina förutsättningar och behov, behöver och använder varandras kunskaper och förmågor under lärprocessen och får reflektera över det gemensamma lärandet.
- #3 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever, utifrån sina förutsättningar och behov, upplever att den gemensamma lärprocessen skapar ett mervärde i deras lärande och utveckling.

Indikatorer - Positiv lärandeidentitet

- #1 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever utvecklar tilltro till sin förmåga att lära.
- #2 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever utvecklar gynnsamma strategier för lärande.
- #3 Undervisningen organiseras så att alla barn och elever utvecklar kreativitet och problemlösningsförmåga.

Tillsammans gör vi skillnad

Vårt förbättringsarbete börjar där detta inriktningsdokument slutar.

Nu äger vi Utbildning Falkenberg tillsammans och det är upp till oss att omsätta orden till faktisk handling utifrån våra olika uppdrag. För att lyckas är det viktigt att vi fortsätter vara nyfikna, vågar misslyckas och har modet att drömma stort.

Kom ihåg att lärande handlar om att väcka nyfikenheten på livet, genom livet. Inte bara för våra barn och elever utan även för oss. Låt oss fortsätta att lära och växa tillsammans för att förbättra undervisningens kvalitet och ge alla barn och elever en utbildning av hög kvalitet.

Bevara nyfikenheten!

*Vårt förbättringsarbete
börjar där detta
inriktningsdokument slutar.*

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Lined writing area for page 28.

Lined writing area for page 29.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank writing area on page 34 with horizontal dotted lines.

Blank writing area on page 35 with horizontal dotted lines.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Blank lined page for writing.

Blank lined page for writing.

Referenser

Alla, alltid

- Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016). Utmärkt skolutveckling: forskning om skolförbättring och måluppfyllelse, Stockholm: Natur & kultur.
- Fullan, M. & Quinn, J. (2015) *Coherence*, Corwin Press Inc.
- Fullan, M. (2015) *The New Meaning of Educational Change*, Teachers' College Press.
- Leithwood, Harris & Hopkins (2019) *Seven strong claims about successful school leadership revisited*, School Leadership & Management.

Alla kan och vill lära

- Aspelin, J. (2018). *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan den utvecklas?* Stockholm, Liber.
- Aspelin, J. & Eklöf, A. (2022). In the blink of an eye: understanding teachers' relational competence from a micro-sociological perspective. *Classroom Discours.*
- Aspelin, J. (2022). Microscopic Relational Analysis: a Method for Researching the Teacher-Student Relationship. *International Journal of Research and Method in Education.*
- Edfeldt, D. (2019). *Utmaningar i förskolan: Att förebygga problemskapande beteende*. Gothia förlag.
- Greene, R. (2016a). *Explosiva barn : ett nytt sätt att förstå och behandla barn som har svårt att tåla motgångar och förändringar*. Studentlitteratur.
- Greene, R. (2016b). *Vilse i skolan - Hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt*. Studentlitteratur.
- Greene, R. (2017). *Hitta rätt : en lösningsfokuserad samarbetsmetod för skolan*. Studentlitteratur.
- Hejlskov Elvén, B., & Wiman, T. (2015). *Barn som bråkar : Att hantera känslostarka barn i vardagen*. Studentlitteratur.
- Hejlskov Elvén, B., & Edfelt, D. (2017). *Beteendeproblem i förskolan : om lågaffektivt bemötande*. Natur och Kultur.
- Hejlskov Elvén, B., & Sjölund, A. (2018a). *Hantera, utvärdera och förändra : Med lågaffektivt bemötande och tydliggöra*. Studentlitteratur.
- Hejlskov Elvén, B. (2018b). *Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder*. Studentlitteratur.
- Hirsh, Å. (2020). *Relationellt ledarskap i klassrummet : Så skapas magi*. Natur och Kultur.
- Partanen, P. (2012). *Att utveckla elevhälsa*. Skolutvecklarna i Sverige.
- Henrikson, L.W., & Sjölund, A. (2015a). *Skolkompassen : ett pedagogiskt kart-*

läggningsmaterial för dig som möter elever som har svårt att navigera i skolan. Gothia förlag.

- Henrikson, L.W., & Sjölund, A. (2015b). *Förskolekompassen : för dig som möter barn som har svårt att navigera*. Gothia förlag.
- Nilfyr, K., Aspelin, J., & Lantz-Andersson, A. (2022). To conform or not to conform: An in-depth analysis of teacher-child interaction and the role of emotions in social adaptation in preschool. *Journal of Early Childhood Research.*
- Persson, B. (2013). *Elevens olikheter och specialpedagogisk kunskap*. Liber.
- Steinberg, J. (2018). *Ledarskap i klassrummet : Handbok för arbetsro och effektivt lärande*. Gothia förlag.
- Steinberg, J., & Sourander, Å. (2019a). *Att vända en klass: från oro till fokus*. Gothia förlag.
- Steinberg, J., & Sourander, Å. (2019b). *Värdegrundsarbete i praktiken : metod-bok för skolan*. Gothia förlag.
- Steinberg, J. (2023). *Elevens lärande :Handledning i klassrummet*. Gothia förlag.

Förväntningar

- Aspelin, J. (2018). *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan den utvecklas?* Stockholm, Liber.
- Blossing & Wennergren. (2019). *Kollegialt lärande. Resan mot framtidens mål*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Donohoo, J & Steven Katz (2022). *Kraften i den kollektiva förmågan - Från forskning till förbättring i skolan*. Studentlitteratur.
- Edfeldt, D. (2019). *Utmaningar i förskolan: Att förebygga problemskapande beteende*. Gothia förlag.
- Greene, R. (2016a). *Explosiva barn : ett nytt sätt att förstå och behandla barn som har svårt att tåla motgångar och förändringar*. Studentlitteratur.
- Greene, R. (2016b). *Vilse i skolan - Hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt*. Studentlitteratur.
- Greene, R. (2017). *Hitta rätt : en lösningsfokuserad samarbetsmetod för skolan*. Studentlitteratur.
- Hargreaves, A. & O'Connor, M. (2018): Solidarity with solidity The case for collaborative professionalism. *Phi Delta Kappan* Volume 100, Issue 1
- Hejlskov Elvén, B. (2018b). *Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder*. Studentlitteratur.
- Hejlskov Elvén, B., & Edfelt, D. (2017). *Beteendeproblem i förskolan : om lågaffektivt bemötande*. Natur och Kultur.
- Hejlskov Elvén, B., & Sjölund, A. (2018a). *Hantera, utvärdera och förändra : Med lågaffektivt bemötande och tydliggöra*. Studentlitteratur.
- Hejlskov Elvén, B., & Wiman, T. (2015). *Barn som bråkar : Att hantera känslostarka barn i vardagen*. Studentlitteratur.
- Henrikson, L.W., & Sjölund, A. (2015b). *Förskolekompassen : för dig som möter*

barn som har svårt att navigera. Gothia förlag.
 Henrikson, L.W., & Sjölund, A. (2015a). *Skolkompassen : ett pedagogiskt kartläggningmaterial för dig som möter elever som har svårt att navigera i skolan*. Gothia förlag.
 Hirsh, Å. (2020). *Relationellt ledarskap i klassrummet : Så skapas magi*. Natur och Kultur.
 Håkansson och Sundberg. (2018). *Utmärkt ledarskap i skolan - Forskning om att leda för elevers måluppfyllelse*. Stockholm: Natur & kultur.
 Jarl, Blossing, & Andersson. (2017). *Att organisera för skolframgång - strategier för en likvärdig skola*. Stockholm: Natur & kultur.
 Katz & Ain Dack. (2019). *Professionsutveckling & kollegialt lärande. Framgångsstrategier och utvecklande motstånd*. Stockholm: Natur & kultur.
 Liljenberg. (2018). *Distribuerat ledarskap och förbättringsarbete - lärares och skolledares praktik*. Lund: Studentlitteratur.
 Partanen, P. (2012). *Att utveckla elevhälsa. Skolutvecklarna i Sverige*.
 Persson, B. (2013). *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. Liber.
 Steinberg, J., & Sourander, Å. (2019a). *Att vända en klass: från oro till fokus*. Gothia förlag.
 Persson: *Den motsägelsefulla specialpedagogiken - motiveringar, genomförande och konsekvenser*, Specialpedagogisk rapport nr 11, Institutionen för specialpedagogik, Göteborgs universitet (1998).
 Steinberg, J. (2018). *Ledarskap i klassrummet : Handbok för arbetsro och effektivt lärande*. Gothia förlag.
 Steinberg, J. (2023). *Elevens lärande :Handledning i klassrummet*. Gothia förlag.
 Steinberg, J., & Sourander, Å. (2019b). *Värdegrundsarbete i praktiken : metodbok för skolan*. Gothia förlag.
 Timperley. (2013). *Det professionella lärandets inneboende kraft*. Studentlitteratur.

Kvaliteten i undervisningen är avgörande

Duckworth, A. (2017). *Grit. Why passion and resilience are the secrets to success*. London: Vermillion.
 Förskolans, förskoleklassens och fritidshemmets kvalitetsindikator - Bedöma undervisningen i läsa, skriva matematik och lärandeidentitet. Barn- och utbildningsförvaltningen i Falkenberg.
 Hattie, J. & Timperley, H. (2007). *The power of feedback*. *Review of Educational Research*, 77,
 Håkanson, J. & Sundberg, D. (2016). *Utmärkt skolutveckling. Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*. Stockholm: Natur & Kultur.
 Håkansson, J. & Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning. Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur.
 Skolverket (2013). *Betydelsen av icke-kognitiva förmågor. Forskning mm. om individuella faktorer bakom framgång*. Stockholm: Skolverket.

Stödmaterial för lärandeidentitet - gör grundskolan åk 4-9, gymnasieskola och vuxenutbildning. Barn- och utbildningsförvaltningen i Falkenberg.
 Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society, the development of higher psychological processes*. Massachusetts: Harvard University Press.

Tillgänglig undervisning

Arbetsmarknadsdepartementet. Diskrimineringslag. (2008:567)
 Aspeflo, U. (2015). *För alla i skolan : en bok om inkluderande och utvecklande undervisning*. Aspeflo Klamas AB.
 Aspelin, Jonas (2018). *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan den utvecklas?* Liber.
 Bunar, N. (2016). *Hållbar skolutveckling för lärande och hälsa – likvärdighet och kvalitet genom stödjande skolkultur och stödbaserad inkludering*.
 Bunar, N. (2021). *Inkludering och skolframgång för nyanlända elever*. Natur & Kultur.
 Carlén, K. (2022). *Predictors of mental health in adolescents – with a salutogenic perspective*.
 Council of Europe. (2012). Recommendation CM/Rec(2012)5 of the Committee of Ministers to member states on inclusive education.
 Edfelt, D., Sjölund, A., Jahn, C., & Reuterswärd, M. (2019). *Tydliggörande pedagogik i förskolan*. Natur & Kultur.
 Espelage, D. L., & Holt, M. K. (2013). *Bullying in North American schools*. *Journal of Adolescent Health*, 52(2), S15-S21.
 European Agency for Development in Special Needs Education (2013). *Informations och kommunikationsteknik som främjar inkludering – Utveckling och möjligheter för de europeiska länderna*.
 European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2017). *Självreflektionsverktyg för miljöer med inkluderande utbildning i förskolan*.
 FN förbundet. (2016). Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. Hämtad ifrån: <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaring-omdemanskligarattigheterna.pdf>.
 Göransson, K., & Nilholm, C. (2014) *Conceptual diversities and empirical shortcomings – a critical analysis of research on inclusive education*, *European Journal of Special Needs Education*, 29:3, s. 265-280.
 Håland Anveden, P. (2017). *Den inkluderande förskolan - En handbok. Språk- och kunskapsutvecklande pedagogik för lek, omsorg och trygghet i flerspråkiga grupper*. Hallgren och Fallgren.
 Ifous. (2015). *Att forma skolan efter eleverna. Vägar till inkluderande lärmiljöer i tolv svenska kommuner*. 2015:1 Styrgruppens rapport.
 Ifous. (2015). *Från idé till praxis. Vägar till inkluderande lärmiljöer i tolv svenska kommuner*. 2015:2 Forskarnas rapport.
 Jensen, L. (2017). *Inkluderingskompetens vid adhd & autism*. Be My Rails.
 Leithwood, K. (2021). *A Review of Evidence about Equitable School Leadership*.

- Education Sciences, 11.
- Lindwall, M. (2011). *Självkänsla. Bortom populärpsykologi och enkla sanningar*. Studentlitteratur.
- Mitchell, D. (2015). *Inkludering i skolan: undervisningsstrategier som fungerar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Moser, J.R. (2017). *Improving comprehensible input and input processing: The key to long-term acquisition*.
- Nielsen, A., & Nyroos, M. (2022). *En förskola för alla*. Liber.
- Nilholm, C. (2006) *Inkludering av elever "i behov av särskilt stöd" – Vad betyder det och vad vet vi?* Forskning i fokus nr 28. Myndigheten för skolutveckling.
- Nilholm, C. (2019). *En inkluderande skola. Möjligheter, hinder och dilemman*. Studentlitteratur.
- Nilholm, C., & Alm, B. (2010). *An inclusive classroom? A case study of inclusiveness, teacher strategies, and children's experiences*. European Journal of Special Needs Education. Vol 25, No. 3, s. 239-252.
- Nilholm, C., Göransson, K. (2013) *Inkluderande undervisning – vad kan man lära av forskningen?* Specialpedagogiska skolmyndigheten FoU skriftserie nr 3.
- OECD. (2015). *The economic case for inclusive growth: What do we know?*
- Persson, B., & Persson, E. (2012). *Inkludering och måluppfyllelse : att nå framgång med alla elever*. Liber.
- Persson, B., Persson, E. (2016) *Inkludering och socialt kapital Skolan och ungdomars välbefinnande*.
- Pihlgren, A.S. (2021). *Tillgängligt lärande i förskolan*. Gothia kompetens.
- Radojlović, J., Đonović, N., & Simović, T. (2016). *Inclusive Education and Mental Health Preservation for Students*. Iranian journal of public health, 45(8), s. 1089–1090.
- Regeringskansliet. (2009). *Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*.
- Regeringskansliet. (2008). *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Ds 2008:23.
- Sjölund, A., Jahn, C., Lindgren, A., & Reuterswärd, M. (2017). *Autism och ADHD i skolan*. Handbok i tydliggörande pedagogik. Natur & Kultur.
- Skolverket. (2013). *Forskning för klassrummet. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken*.
- Skolverket. (2017). *Inkludering – en internationell utblick med några nedslag*.
- Skolverket. (2021a). *Så kan skolledare verka för likvärdighet och inkludering*.
- Skolverket. (2021b). *Skolverket. Lärportalen. Inkludering-vad betyder det?*
- Skr. (2017). *Olika är normen. Att skapa inkluderande lärmiljöer i skolan*.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2014). *Inkluderade undervisning- vad kan man lära sig av forskningen?*
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2015). *Delaktighet - ett arbetssätt i skolan*. Hämtad ifrån: <https://webbutiken.spsm.se/globalassets/publikationer/ filer/delaktighet---ett-arbetssatt-i-skolan-tillganglig-version.pdf/>.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2018). *Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning – förskola, skola och fritidshem*.Handledning. Hämtad ifrån: <https://webbutiken.spsm.se/handledning-till-varderingsverktyg-for-tillganglig-utbildning/>.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2021a). *Rätt till inkludering*.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2021b). *Filmer och samtalsunderlag om inkluderande utbildning*. Hämtad ifrån: <https://www.spsm.se/stod/inkluderande-utbildning/filmer-och-samtalsunderlag-om-inkluderande-utbildning/>.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2022a). *Inkluderande utbildning*.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2022b). *Tillgänglig utbildning*.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2022c). *Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning*. Förskola.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2022d). *Fritidshem. Inkluderande fritidshemspedagogik*. United Nations. (2013). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*.
- UNESCO (1994). *The Salamanca statement and framework for action on special needs education*. World conference on special needs education: Access and quality. Salamanca, Spain, 7-10 June 1994. Salamancadeklaration på svenska
- UNESCO. (2009). *Policy brief: Inclusive education*. Department for Education and Skills.
- UNESCO (2020). *Inclusion and Education: All means all*.
- Valsö, M., & Malmgren, F. (2019). *Fysisk lärmiljö : optimerar för trygghet, arbetsro och lärande*. Studentlitteratur AB.
- Van Luit, J.E.H. (2010). *Clarifying instruction and learning*. Sense Publishers.
- Vetenskapsrådet (2015). *Tre forskningsöversikter inom området specialpedagogik/inkludering*.
- World Health Organization (WHO). (2011). *World report on disability*.

Formativ undervisning

- Black, P., & Wiliam, D. (1998a). *Assessment and Classroom Learning*. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5:1, s. 7 – 74.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998b). *Inside the black box: Raising standards through classroom assessment*. *Phi Delta Kappan*, 80(2), s. 139-148
- Dweck, C. (2006). *Mindset, the New Psychology of Success*. New York: Random House.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). *The Power of Feedback*. *Review of Educational Research* 2007 77: 81.
- Hattie, J. (2012). *Synligt lärande för lärare*. Natur & Kultur.
- Hattie, J., & Clarke, S. (2019). *Feedback - så återkopplar du i klassrummet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Hirsh, Å. (2017). *Formativ undervisning: Utveckla klassrumspraktiker med lärandet i fokus*. Natur & Kultur.

Lauvås, P., & Jönsson, A. (2019). *Ren formativ bedömning - En ny bedömningspraktik*. Studentlitteratur.

Skaalvik, E.M., & Skaalvik, S. (2016). *Motivation och lärande*. Natur & Kultur.

Wallberg, H. (2020). *Återkoppling: Stöd, stimulans och lust att lära*. Gothia Fortbildning AB.

Wiliam, D. (2011). *Embedded formative assessment*. Educational Researcher, 40(3), s. 159-167.

Wiliam, D. (2019). *Att följa lärande - formativ bedömning i praktiken*. Studentlitteratur.

Wiliam, D. (2019). *Att följa lärande. Formativ bedömning i praktiken*. Handbok. Studentlitteratur.

Wiliam, D., & Leahy, S. (2015). *Handbok i formativ bedömning. Strategier och praktiska tekniker*. Natur & Kultur.

Kollaborativ undervisning

Davidsson, N & Major, C.Hc (2014) Boundary crossings, Cooperative Learning, collaborative learning, and problem solving learning. Journal on excellence in College Teaching

Hattie, J (2008): *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning. Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kaendler, C., Wiedman, M., Rummel, N. & Spada, H. (2015). *Teacher Compencies for the Implementation of Collaborative Learning in the Classroom: a Framework and research review*. Educational Psychology Review, 27

Kyndt, E., Raes, E., Lismont, B., Timmers, F., Cascallar, E., & Dochy, F., (2013): *A meta-analysis of the effects of face-to-face cooperative learning. Do recent studies falsify or verify earlier findings?*

Mitchell, D., (2016): *Inkludering i skolan - undervisningsstrategier som fungerar* (2016)

Tenenbaum, H.R & Winstone, N.E, Leman, P, Avery, R.E., (2019): *How effective is peer interaction in facilitating learning? A meta-analysis* Journal of educational psychology

Van Leeuwen, A. & Janssen, J. (2019) *A systematic review of teacher guidance during collaborative learning in primary and secondary education*. Educational research review

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society, the development of higher psychological processes*. Massachusetts: Harvard University Press.

Inriktningsdokumentet gäller för
Barn- och utbildningsförvaltningen
i Falkenbergs kommun 2023–2028.

